

**SPREEK
TAAL 1**

Eten & drinken

van Dale

**VOOR BEGINNENDE SPREKERS VAN
HET NEDERLANDS (NIVEAU 0-A1+)**

MODULE 3: DEZE MODULE IS ONDERDEEL
VAN EEN VIJFTIENDELIGE SERIE

Eten & drinken

1. Bij de bakker	p. 1
2. In een café	p. 8
3. Wat zullen we eten?	p. 15
4. Eet je gezond?	p. 22
5. Praktijkopdracht	p. 28
6. Overzicht woorden en
standaardzinnetjes	p. 29
7. Begeleidershandleiding	p. 30

bekijk foto / plaatje /
ding / mens

praat samen

wijs aan

luister naar begeleider /
andere mensen

luister naar audio op
www.vandale.nl/spreektaal

zeg na / geef antwoord

zeg het gesprek na /
maak het gesprek af

tik op de tafel

sta op

een spelletje

naar buiten

info

kijk in de handleiding

1. Bij de bakker

1. Bekijk de foto. Praat met je begeleider.

Wat zie je op de foto?
Waar koop je brood?
Wanneer eet je brood?

2. Praat met je begeleider.

Wat kun je allemaal kopen bij de bakker?

3. Luister naar het gesprek *Koffie met gebak (1)*.
Je hoort mevrouw Balta en een medewerker van de bakkerij.

4. Luister nog een keer naar het gesprek en geef antwoord.

Wat koopt mevrouw Balta bij de bakker?

5. Praat met je begeleider.

Drink je vaak koffie? Hoeveel kopjes per dag?

Met wie drink je koffie?

Houd je van thee? Wat voor thee vind je lekker?

Houd je van gebak? Eet je vaak gebak? Wat voor gebak?

Maak je zelf gebak of koop je het?

6. Luister naar het gesprek *Koffie met gebak (2)*.
Je hoort Myra en Aysel.

7. Luister nog een keer naar het gesprek en geef antwoord.

Hoe drinkt Aysel haar koffie?

8. Luister naar je begeleider. Wat kun je zeggen?
Wijs het antwoord aan.

Zegt u het maar.

Een half bruin gesneden.

Goedemorgen mevrouw.

Anders nog iets?

Met melk en suiker.

Nee, dat was het.

Kom je een kopje
koffie drinken?

Met melk en suiker.

Ja, gezellig!

Hoe drink je je
koffie?

Met melk en suiker.

En nog vier gebakjes.

9. Luister naar je begeleider. Tik op de tafel.

Je begeleider leest het gesprek voor. Hoor je het woord 'koffie'?
Tik op de tafel als je het woord 'koffie' hoort.

10. Taalriedel

Dag mevrouw.

Dag mevrouw.

Goedemorgen.

Goedemorgen.

Zegt u het maar.

Zegt u het maar.

Een half bruin gesneden.

Een half bruin gesneden.

Anders nog iets?

Anders nog iets?

Nee, dat was het.

Nee, dat was het.

Tot ziens!

Tot ziens!

11. Luister naar je begeleider. Zeg de zinnen na.

1. Hallo buurvrouw.
2. Kom je een kopje koffie drinken?
3. Ja, gezellig.
4. Hoe drink je je koffie?
5. Alleen met melk.
6. Lust je een gebakje bij de koffie?
7. Ja, lekker.

12. Zeg het gesprek na. (1)

Medewerker bakkerij:	Dag mevrouw.
Mevrouw Balta:	Goedemorgen.
Medewerker bakkerij:	Zegt u het maar.
Mevrouw Balta:	Een half wit alstublieft.
Medewerker bakkerij:	Gesneden?
Mevrouw Balta:	Ja, graag.
Medewerker bakkerij:	Anders nog iets?
Mevrouw Balta:	Nee, dat was het.
Medewerker bakkerij:	Dat is dan € 1,20 alstublieft.

13. Zeg het gesprek na. (2)

Myra:	Hallo Aysel.
Aysel:	Hoi Myra. Hoe is 't?
Myra:	Goed. Kom je een kopje koffie drinken?
Aysel:	Ja, gezellig.
Myra:	Hoe drink je je koffie?
Aysel:	Met melk en suiker.
Myra:	Lust je een gebakje bij de koffie?
Aysel:	Ja, lekker.

14. Luister naar je begeleider en geef antwoord.

Goedemorgen.	
Zegt u het maar.	
Anders nog iets?	
 Hoe is 't?	
Kom je koffie drinken?	
Hoe drink je je koffie?	
Lust je er een gebakje bij?	

15. Vraag en geef antwoord.

Loop rond. Vraag of de ander een kopje koffie komt drinken. De ander reageert.

16. Maak het gesprek compleet.

Je ziet op de trap je buurvrouw. Ze vraagt of je een kopje koffie komt drinken. Voer het gesprek.

Aysel:	Hoi ... !
Ik:	
Aysel:	Prima. Kom je een kopje koffie drinken?
Ik:	
Aysel:	Hoe drink je je koffie?
Ik:	
Aysel:	Lust je een gebakje bij je koffie?
Ik:	

17. Spelletje

18. Je hebt brood nodig. Je gaat naar de bakker. Bedenk zelf wat voor soort brood je nodig hebt. Voer het gesprek met de medewerker van de bakker.

19. Kijk naar de foto. Geef antwoord op de vragen.
Bedenk je eigen verhaal.

Wie drinkt er iets?
Een man of een vrouw?
Wat drinkt ze?
Waar denkt ze aan?

2. In een café

1. Bekijk de foto. Praat met je begeleider.

Wie zie je op de foto? Waar zijn ze?

Zijn er veel cafés in de plaats waar je woont?

En restaurants? Wat voor soort restaurants zijn er?

Ga je wel eens naar een restaurant? Waarom wel? Waarom niet?

Ging je in je eigen land wel eens naar een restaurant?

2. Luister naar het gesprek *In een café (1)*. Je hoort Francien en Ricardo.

3. Luister nog een keer naar het gesprek en geef antwoord.

Wat gaan Francien en Ricardo doen?

4. Luister naar het gesprek *In een café (2)*. Je hoort Francien, Ricardo en een ober.

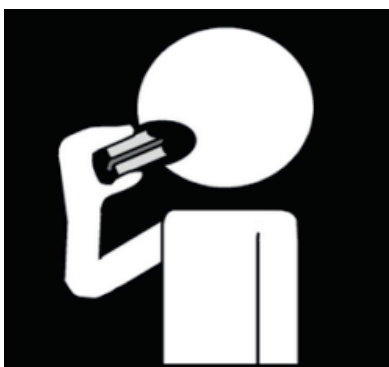
5. Luister nog een keer naar het gesprek. Je begeleider leest een aantal zinnen voor. Zijn de zinnen goed? Zeg ja of nee.

1. Francien bestelt een kop koffie.
2. Francien bestelt een tosti met ham en kaas.
3. Ricardo bestelt een broodje kaas.
4. Ricardo bestelt een glas melk.

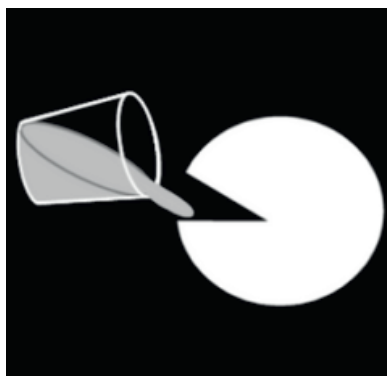

6. Luister naar je begeleider en wijs aan.

Je begeleider noemt een gerecht van de menukaart.
Kun je het eten of drinken? Wijs het plaatje aan.

of

7. Bekijk de menukaart. Praat met je begeleider.

Wat wil je bestellen?

Wat is het goedkoopste gerecht?

Wat is het duurste gerecht?

Eetcafé De Molen Lunchkaart

Broodjes

Broodje kaas	€ 2,00
Broodje ham	€ 2,25
Broodje ei	€ 2,75
Broodje tonijn	€ 3,50
Broodje kroket	€ 2,50
Tosti ham/kaas	€ 2,20

Soep

Tomatensoep	€ 3,75
Heldere groentesoep	€ 3,75
Kippensoep	€ 4,00

Warme dranken

Koffie	€ 1,90
Cappuccino	€ 2,20
Espresso	€ 2,00
Warme chocolademelk	€ 2,20
Thee	€ 1,60

Koude dranken

Melk	€ 1,50
Karnemelk	€ 1,60
Cola	€ 1,90
Sinas	€ 1,90
Verse jus d'orange	€ 2,10
Appelsap	€ 1,90

8. Luister naar je begeleider. Hoeveel woorden hoor je? Steek het aantal vingers op.

9. Luister naar je begeleider. Tik op de tafel.

Je begeleider leest een gesprek voor. Waar ligt het accent in de zin? Tik op de tafel. Luister naar het voorbeeld.

Voorbeeld:

Hallo, ik ben Mo**ham**med. Wie ben **jij**?

Mijn naam is **Joke**.

10. Luister naar je begeleider en geef antwoord.

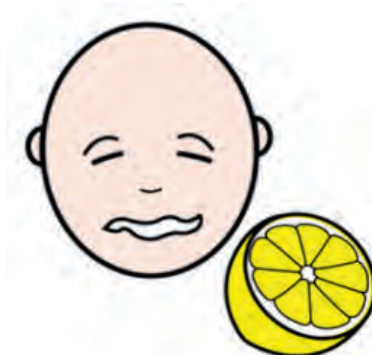
Smaakt het zoet?

Smaakt het zuur?

Smaakt het zout?

zoet

zuur

zout

11. Spelletje

Raad het woord.

12. Taalriedel

Weet u het al?

Weet u het al?

Een tosti graag.

Een tosti graag.

Met ham en kaas?

Met ham en kaas?

Ja, lekker.

Ja, lekker.

En voor u?

En voor u?

Een broodje kaas.

Een broodje kaas.

Een bruine of een witte?

Een bruine of een witte?

Een bruine graag.

Een bruine graag.

13. Zeg het gesprek na. (1)

Francien: Zullen we een broodje eten?

Ricardo: Goed idee. Ik heb wel trek.

Francien: In het café aan de overkant?

Ricardo: Prima. Daar hebben ze lekkere broodjes.

14. Zeg het gesprek na. (2)

Francien: Mag ik de menukaart?

Ober: Alstublieft.

Francien: Ik neem een broodje kaas?

Ober: Wilt u ook wat drinken?

Francien: Een kopje thee graag.

15. Luister naar je begeleider en geef antwoord.

Wat drink je liever?	koffie	of	thee
	melk	of	karnemelk
	cola	of	sinas
	appelsap	of	jus d'orange
Wat eet je liever?	een broodje kaas	of	een broodje tonijn
	tomatensoep	of	karnemelk
	een broodje ham	of	een tosti
	een broodje kroket	of	groentesoep

16. Maak het gesprek compleet.

Je bent in een restaurant. Je wilt wat drinken en wat eten.
Voer het gesprek met de ober.

Ober: Alstublieft, de menukaart.
Ik:
Ober: Wat wilt u drinken?
Ik:
Ober: Wat wilt u eten?
Ik:

17. Vraag en geef antwoord.

Loop rond. Je hebt trek. Vraag of de ander meegaat iets eten. De ander reageert.

18. Vraag en geef antwoord.

Loop rond. Vraag wat de ander wil drinken. De ander reageert.

Loop rond. Vraag wat de ander wil eten. De ander reageert.

**19. Het is twaalf uur. Je bent in een restaurant. Je wilt wat eten.
Vraag de menukaart. Voer het gesprek met de ober.**

**20. Kijk nog een keer naar de foto. Geef antwoord op de vragen.
Bedenk je eigen verhaal.**

Wie zijn de mensen op de foto?
Waar zijn ze?
In welke plaats is dit café?

Waar praten ze over?
Wat drinken en eten ze?
Vind je het gezellig in dit café?

3. Wat zullen we eten?

1. Bekijk de foto. Praat met je begeleider.

Wat zie je op de foto ?

Kun je lekker koken?

Wie kookt er bij jou thuis?

Wat vind je lekker?

Eet je in Nederland anders dan in je eigen land?

2. Praat met je begeleider.

het ontbijt
ochtend

de lunch
middag

het avondeten
avond

Wat eet je 's ochtends, 's middags en 's avonds?

3. Luister naar het gesprek *Wat zullen we eten? (1)*. Je hoort Riet en Maja.

4. Luister nog een keer naar het gesprek en wijs aan.

Wat eet Maja vanavond?

5. Praat met je begeleider.

Welke soorten groente ken je?

Welke soorten fruit ken je?

6. Kijk en luister naar je begeleider.

Melk, bloemkool, ...

7. Luister naar het gesprek *Wat zullen we eten? (2)*. Je hoort Fabian en Mina.

8. Luister nog een keer naar het gesprek. Is het waar of niet waar? Wijs aan.

1. Mina heeft kippensoep gemaakt.
2. Het is een recept van haar moeder.
3. De tomatensoep smaakt zout.
4. Fabian wil geen kopje soep.

9. Luister naar je begeleider. Tik op de tafel.

Je begeleider leest het gesprek voor.
Hoor je het woord 'lekker'?
Tik op de tafel als je het woord 'lekker' hoort.

10. Taalriedel

Wat ga je eten?
Wat ga je eten?

Boerenkool met worst.
Boerenkool met worst.

Dat lust ik niet.
Dat lust ik niet.

Wat ga je eten?
Wat ga je eten?

Kip met rijst.
Kip met rijst.

Dat is lekker.
Dat is lekker.

Wat ga je eten?
Wat ga je eten?

Tomatensoep.
Tomatensoep.

Heerlijk!
Heerlijk!

11. Luister naar je begeleider. Zeg de zinnen na.

1. Wat ruikt het hier lekker!
2. Ik heb tomatensoep gemaakt.
3. Mijn kinderen vinden het heerlijk.
4. Mag ik even proeven?
5. Vind je het lekker?
6. Ik vind het heerlijk.
7. Het is een recept van mijn moeder.
8. Lust je een kopje soep?

12. Zeg het gesprek na.

Maja: Hé Fabian. Wat ga je vanavond eten?
 Fabian: Kip met rijst.
 Maja: Lekker.
 Fabian: Wat ga jij vanavond eten?
 Maja: Boerenkool met worst.
 Fabian: Dat vinden mijn kinderen heerlijk.

**13. Luister naar je begeleider. Je begeleider stelt een vraag.
 Wat kun je antwoorden? Bedenk zoveel mogelijk antwoorden.**

Vind je boerenkool met worst lekker?
 Ja, ...
 Nee, ...

14. Maak het gesprek compleet.

Je gaat op bezoek bij de buren. De buurvrouw heeft soep gemaakt. Ze vraagt wat jij vanavond gaat eten. Voer het gesprek.

Elena: Hoi Hoe gaat het?
Ik:
Elena: Lust je een kopje soep?
Ik:
Elena: Tomatensoep.
Ik:
Elena: Wat ga jij vanavond eten?
Ik:

15. Vraag en geef antwoord.

Loop rond. Vraag wat de ander vanavond gaat eten. De ander reageert.

16. Maak een praatje.

Loop rond. Vertel aan de ander wat je lekker vindt.

17. Praat met je begeleider.

Vertel je begeleider over een favoriet gerecht uit je eigen land.
Vertel de naam van het gerecht.
Vertel wat de ingrediënten zijn.
Vertel hoe je het kunt maken.

18. Kijk nog een keer naar de foto. Geef antwoord op de vragen.
Bedenk je eigen verhaal.

In wat voor restaurant zijn deze mensen?
Wat eten ze?
Waar kennen deze mensen elkaar van?
Wat is het beroep van de man met het witte overhemd?
Hoe laat is het?
Wat gaan de mensen na het eten doen?

4. Eet je gezond?

1. Bekijk het plaatje. Praat met je begeleider.

Bekijk de Schijf van vijf.

Eet je gezond?

Eet je elke dag iets uit alle vakken van de Schijf van vijf?

Snoep je veel? Snoepen je kinderen veel?

2. Luister naar het gesprek *Eet je gezond?* Je hoort Fred en Melvin.

3. Luister nog een keer naar het gesprek en geef antwoord.

Wat zei de dokter over Jonas?

4. Luister naar je begeleider. Je begeleider leest steeds een zin voor. Wat hoor je? Wijs het antwoord aan.

1. Ik was bij de
 - a. bakker
 - b. dokter
2. Jonas is te
 - a. dik
 - b. groot
3. Hij moet gezond
 - a. drinken
 - b. eten
4. Hij moet meer groente en eten.
 - a. brood
 - b. fruit
5. Ik drink te koffie.
 - a. lekker
 - b. veel
6. Dat is niet
 - a. gezond
 - b. veel

5. Luister naar je begeleider. Hoor je een vraag? Wijs aan.

6. Taalriedel

Waar ben je geweest?

Waar ben je geweest?

Bij de dokter.

Bij de dokter.

Mijn zoon is te dik.

Mijn zoon is te dik.

En nu?

En nu?

Hij moet meer fruit eten.

Hij moet meer fruit eten.

Heel goed.

Heel goed.

En hij mag niet meer snoepen.

En hij mag niet meer snoepen.

Dat is niet makkelijk.

Dat is niet makkelijk.

Eet jij gezond?

Eet jij gezond?

7. Luister naar je begeleider. Zeg na.

1. Ik ben te dik.
2. Ik moet gezonder eten.
3. Niet meer snoepen.
4. Meer groente en fruit eten.
5. Gülten drinkt te veel koffie.
6. Hoeveel koffie drinkt zij per dag?
7. Ongeveer acht kopjes.
8. Dat is niet gezond.

8. Zeg het gesprek na.

Fabian: Eet jij gezond?
 Jonas: Nee, ik snoep te veel.
 Fabian: Eet je wel fruit?
 Jonas: Nee, bijna nooit.
 Fabian: Drink je koffie?
 Jonas: Nee, dat vind ik niet lekker.

9. Wat kun je eten of drinken?

Noem zoveel mogelijk (on)gezonde dingen die je kunt eten of drinken. Wie kan de meeste woorden noemen?

10. Luister naar je begeleider. Welk woord hoort er niet bij?

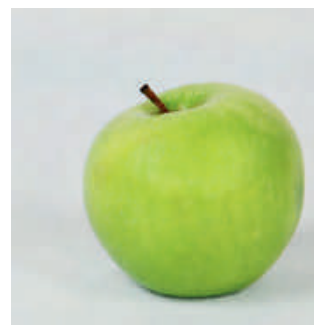
1. de appel – de koffie – de melk – de thee
2. banaan – boerenkool – broccoli – patat
3. brood – kaas – karnemelk – tosti
4. bloemkool – kaas – melk – yoghurt

11. Luister naar je begeleider en geef antwoord.

Wat is gezonder?

Snoep of een appel?
 Melk of een gebakje?
 Cola of jus d'orange?
 Chips of een banaan?
 Koffie of thee?

12. Maak het gesprek compleet.

Je gaat naar de huisarts. Je vindt dat je te dik bent. De huisarts stelt vragen over het eten. Voer het gesprek.

Huisarts:	Wat eet u 's ochtends?
Ik:	
Huisarts:	Wat eet u 's middags?
Ik:	
Huisarts:	Wat eet u 's avonds?
Ik:	
Huisarts:	Wat drinkt u elke dag?
Ik:	
Huisarts:	Snoept u veel?
Ik:	

13. Vraag en geef antwoord.

Loop rond. Vraag wat de ander op een dag eet en drinkt.

14. Luister naar je begeleider. Praat samen.

Vertel wat je op een dag eet en drinkt.
Is dat gezond?
In welk vak van de Schijf van vijf hoort het?

15. Je begeleider vertelt een verhaal. Luister naar het verhaal.
Vertel het verhaal precies na.

16. Kijk naar de foto. Geef antwoord op de vragen.
Bedenk je eigen verhaal.

- Wie zijn deze mensen op de foto?
Wat eten ze?
Wie heeft er gekookt?
Eten ze gezond?
Hoe oud zijn de jongens?
Wat gaan de jongens straks doen?

5. Praktijkopdracht

Naar buiten!

1. Je hebt brood nodig. Je gaat naar de bakker.
 - Bedenk wat voor brood je wilt kopen.
 - Koop het brood. Voer het gesprek in de winkel.
2. Vraag je burens of ze een kopje koffie of thee komen drinken.
3. Je belt een vriend / vriendin op. Vraag of hij / zij bij je komt eten.
Vertel wat je gaat koken.
4. Ga samen met een vriend / vriendin / zus / broer naar een restaurant.
 - Bekijk de menukaart.
 - Bedenk wat je wilt eten.
 - Voer het gesprek met de ober.

6. Overzicht woorden en standaardzinnetjes

het gebak
 het brood
 de bakker
 de suiker
 de tosti
 het broodje
 het café
 het restaurant
 de ham
 de kaas
 de kroket
 het ei
 de soep
 de jus d'orange
 het glas
 een glas melk
 de karnemelk
 de menukaart
 het gerecht
 het idee
 het ontbijt
 de lunch
 het avondeten
 de ochtend
 de middag
 de avond
 de boerenkool
 de worst
 de broccoli
 het recept
 de kip

lekker
 heerlijk
 gezellig
 alleen
 zoet
 zuur
 zout
 gezond
 dik
 te dik

 te veel
 meer
 minder
 liever
 goedkoopst
 duurst

lusten
 lekker vinden
 eten
 drinken
 smaken
 proeven
 bestellen
 koken

Zegt u het maar.
 Anders nog iets?
 Nee, dat was het.
 Lust je koffie?
 Dat lust ik niet.
 Ik vind kip lekker.
 Mag ik de menukaart?
 Ik heb trek.

7. Begeleidershandleiding

Algemeen

De modules

Het materiaal is:

- ontwikkeld om *gestructureerd* te werken aan taalverhoging tot niveau A1(+).
- gericht op de *mondelinge vaardigheden*: luisteren, spreken en gesprekken voeren.

Wat kan een NT2-deelnemer op niveau A1?

Een deelnemer kan:

- vertrouwde dagelijkse uitdrukkingen en basiszinnen begrijpen en gebruiken;
- kan zichzelf aan anderen voorstellen;
- kan vragen stellen en beantwoorden over vertrouwde dagelijkse onderwerpen;
- kan reageren op een ander als de andere persoon langzaam en duidelijk praat en bereid is om te helpen.

Op dit niveau mag je nog geen volzinnen verwachten. Het taalgebruik van de deelnemer beperkt zich tot een klein aantal eenvoudige grammaticale constructies en uit het hoofd geleerde uitdrukkingen. Ook wemelt het nog van de grammaticale fouten.

Aanpak – globale werkwijze

Het materiaal bestaat uit vijftien modules. Elke module heeft zijn eigen thema. Er is geen vaste volgorde waarin de modules gebruikt moeten worden. Het advies is te starten met de module 'Praten over jezelf', omdat deze module in het teken staat van kennismaking. Bovendien wordt in het materiaal voor de begeleider bij deze module meer uitleg gegeven over de werkwijze van de verschillende oefenvormen.

Het stramien en de opbouw van elke module zijn hetzelfde.

- Elke module begint met een voorblad met daarop een foto of afbeelding, de naam van het thema en een korte inhoudsopgave.
- Binnen elke module zijn steeds *vier subthema's*. Deze subthema's kunnen het beste op volgorde worden doorgewerkt. Het is goed om zo nu en dan onderdelen van de module te herhalen. Dit zorgt ervoor dat de deelnemer de stof beter kan onthouden. Als een deelnemer (een deel van) de stof al beheerst, kunnen subthema's of onderdelen daarvan ook worden overgeslagen.
- Elke subthema begint met *een foto / beeldmateriaal* met daaraan gekoppeld een aantal concrete vragen. Op deze manier wordt het subthema geïntroduceerd en wordt de voorkennis van de deelnemer geactiveerd.
- Daarna komt er een dialoog. In deze *teksten* zitten de belangrijkste nieuwe woorden en zinnen. De gesprekken hoeven niet woord voor woord begrepen te worden. Het gaat om die woorden en zinnen en dat de boodschap overkomt.

- De volgende stap is de *verwerking* van die woorden en zinnen. Dit gebeurt in een aantal verschillende oefenvormen. Met heel veel herhaling om te zorgen dat het ook echt binnenkomt. Zonder die herhaling blijft er te weinig hangen. Stelt u zich voor dat u in China woont en Chinees wil leren. Dan heeft ook u behoefte aan veel herhaling om enigszins thuis te raken in deze nieuwe taal. Voor u lijkt het soms misschien saai, maar voor de leerder is dat heel anders.
- Dan volgt de fase van *communicatie*. In eerste instantie is dat nog *gestuurd*: een deelnemer voert korte voorgeprogrammeerde gesprekken / reageert op standaardvragen. Die stap is erg belangrijk. Daarna pas komt oefenen met vrije productie. In bijvoorbeeld een rollenspel laat de deelnemer zien dat hij / zij een eenvoudig gesprekje kan voeren. Dat gesprekje is nooit zo goed en compleet als de dialoog en de oefeningen daarvoor. Dat is logisch en dat hoort erbij: als mensen zelf gaan praten maken ze op dit niveau nog heel veel fouten, gebruiken ze korte zinnen enzovoort. De dialogen waren de input en het voorbeeld, maar wat ze nu zelf kunnen staat nog ver af van dat voorbeeld.
- Opdrachten bij de slotfoto's: de deelnemer fantaseert zijn / haar eigen verhaal bij de slotfoto('s). Deze foto's zijn bedoeld om *de fantasie te prikkelen en spontaan praten te stimuleren*. De deelnemer hoeft niet per se de woorden uit het thema te gebruiken; hij gebruikt de woorden en zinnen die hij tot zijn beschikking heeft. U stelt de vragen die onder de foto's staan.
- Elke module wordt afgesloten met een overzicht van de belangrijkste *woorden en standaardzinnen*.

Wat vindt u niet terug in het materiaal?

- Lees- en schrijfoefeningen
Het materiaal is bedoeld om de mondelinge vaardigheden te verbeteren.
- Expliciete aandacht voor grammatica
Dat is op dit niveau nog niet nodig. Een deelnemer krijgt standaardzinnen aangeboden die hij/zij kan gebruiken.
- Klankoefeningen
In de modules wordt geoefend met de uitspraak van woorden en zinnen. Voor specifieke klankoefeningen verwijzen we naar Uitspraaktrainer (uitgave Boom).

Instructie

In de modules wordt gebruik gemaakt van steeds dezelfde instructie. Bij elke instructie hoort een pictogram ter illustratie (zie bijlage). De woordenschat die in de instructie gebruikt wordt staat in onderstaand kader.

bekijk	loop rond	de begeleider	het woord nog een keer
luister	tik	het gesprek	de zin
praat	geef antwoord	de vraag	de foto
wijs aan	zeg na	het antwoord	het plaatje

Total Physical Response

Met TPR (Total Physical Response) wordt het leren van taal gekoppeld aan fysieke actie. Via TPR kan de begeleider steeds de nieuwe woorden / instructies introduceren en oefenen. Hoe werkt TPR? Een concreet voorbeeld:

De begeleider wil duidelijk maken wat de instructie 'wijs aan' betekent. Hij / Zij zegt: ik wijs de tafel aan. De begeleider wijst **tegelijkertijd** de tafel aan. Dit herhaalt hij / zij een aantal keer waarbij steeds een ander (bij de deelnemer bekend) woord gebruikt wordt (stoel, boek, muur etc.). De volgende stap is dat de begeleider instructies geeft aan de deelnemer die hij / zij moet uitbeelden. Daarna kan de link gelegd worden naar de specifieke oefening.

De oefeningen

De deelnemers hoeven niet of nauwelijks te schrijven. Zij reageren op vragen door dingen aan te wijzen, vingers op te steken, te tikken, iets te doen en/of te praten. Dit is ook voor leerders die wel kunnen lezen en schrijven een prima manier om mondelinge taal te verwerven. Als deelnemers niet kunnen lezen, moet de begeleider de geschreven antwoorden voorlezen

Een aantal oefeningen heeft enige uitleg nodig:

- De luisterteksten

De werkwijze is als volgt:

- de deelnemer luistert naar de tekst / het gesprek;
- de deelnemer luistert nog een of twee keer, hierbij zijn begripsoefeningen opgenomen;
- de begeleider bespreekt met de deelnemer de tekst / het gesprek aan de hand van de begripsoefeningen.

- Taalriedel

De werkwijze is als volgt:

- de deelnemer luistert naar de taalriedel (audio) zonder tekst;
- de deelnemer luistert nogmaals, nu met tekst;
- de deelnemer spreekt mee met de audio met tekst / zonder tekst (met de herhaling van iedere zin);
- de begeleider leest zin voor zin de taalriedel voor, de deelnemer herhaalt.

Nb. Als een deelnemer niet kan lezen, gaat deze oefening zonder geschreven tekst.

- Zeg na

Zeg na is te vergelijken met de taalriedel. De zinnen staan niet op de audio, de begeleider leest de zin voor, de deelnemer zegt na.

Bij een aantal oefeningen staat meer informatie in de begeleidershandleiding die bij elke module beschikbaar. Dit kunt u zien aan dit pictogram.

Groepsgrootte

De meeste oefeningen kunnen zowel in groepjes van twee/drie als ook in grotere groepen gedaan worden. De dialogen kunnen in een grotere groep – na een duidelijke instructie van de begeleider – geoefend worden in tweetallen. De begeleider loopt langs, luistert naar wat er gezegd wordt (maar verbetert niet elke fout) en helpt en ondersteunt waar dat nodig is. Het gaat in deze fase van taalverwerving om het stimuleren van praten en durf en zelfvertrouwen.

Specifieke instructies bij de oefeningen

1. Bij de bakker

Oefening 2:

Gebruik bij deze oefening het beeldmateriaal van brood en gebak. Of ga met de deelnemer naar de plaatselijke bakker / de broodafdeling van de supermarkt. Benoem de producten.

Oefening 3 en 4:

Transcript *Koffie met gebak (1)*

Medewerker bakkerij:	Dag mevrouw.
Mevrouw Balta:	Goedemorgen.
Medewerker bakkerij:	Zegt u het maar.
Mevrouw Balta:	Eh ... een half wit gesneden.
Medewerker bakkerij:	Anders nog iets?
Mevrouw Balta:	En een half volkoren gesneden alstublieft.
Medewerker bakkerij:	Dat was het ?
Mevrouw Balta:	Nee, ik wil ook nog vier gebakjes.
Medewerker bakkerij:	Welke wilt u?
Mevrouw Balta:	Eh ... die met slagroom graag.
Medewerker bakkerij:	Dat is dan € 9,20 alstublieft.

Oefening 6, 7 en 9:

Transcript *Koffie met gebak (2)*

Myra:	Hallo Aysel.
Aysel:	Hoi Myra. Hoe is 't?
Myra:	Goed. Hé, ik heb net vier gebakjes gekocht. Kom je een kopje koffie drinken?
Aysel:	Ja, gezellig.
Myra:	Nou, doe je jas maar uit en ga zitten. Hoe drink je je koffie?
Aysel:	Met melk en suiker.
Myra:	En eh ... lust je een gebakje bij de koffie?
Aysel:	Ja, lekker.

Oefening 9:

Lees het gesprek voor tussen Myra en Aysel (zie transcript, *Koffie met gebak(2)*).

Oefening 10:

Luister naar de audio. De werkwijze is als volgt:

- de deelnemer luistert naar de taalriedel (audio) zonder tekst
- de deelnemer luistert nogmaals, nu met tekst
- de deelnemer spreekt mee met de audio met tekst / zonder tekst (met de herhaling van iedere zin)
- de begeleider leest zin voor zin de taalriedel voor, de deelnemer herhaalt

N.B. Als een deelnemer niet kan lezen, gaat deze oefening zonder geschreven tekst.

Oefening 17:

Maak kaartjes met vragen en antwoorden. Geef elke deelnemer een kaartje met een vraag en een antwoord. Een deelnemer leest zijn / haar vraag voor. De deelnemer die het antwoord op deze vraag op zijn / haar kaartje heeft staan, staat op en geeft antwoord. Als de combinatie goed is, leest hij ook zijn vraag voor en staat iemand anders met het juiste antwoord op.

Bij deelnemers die niet kunnen lezen, eerst de vraag en het antwoord voorlezen.

Mogelijke vragen en antwoorden:

Zegt u het maar?

Een half wit gesneden.

Anders nog iets?

Ik wil ook nog vier gebakjes.

Welke gebakjes wilt u?

Die met slagroom.

Kom je een kopje koffie drinken?

Ja, gezellig!

Hoe drink je je koffie?

Met melk en suiker.

Oefening 19:

De deelnemer bedenkt zijn / haar eigen verhaal bij de foto. Stimuleer de deelnemer om te fantaseren over de situatie van de vrouw op de foto.

2. In een café

Oefening 2 en 3:

Transcript *In een café (1)*

Francien: Hé, zullen we ergens een broodje eten?
 Ricardo: Goed idee. Ik heb wel trek.
 Francien: Aan de overkant zit een café.
 Ricardo: Je bedoelt De Molen?
 Francien: Ja! Ze hebben daar lekkere broodjes.

Ober: Goedemiddag.
 Ricardo: Hallo.
 Ober: Wat kan ik voor u doen?
 Ricardo: Eh, heeft u voor ons de menukaart?
 Ober: Natuurlijk, ik haal hem even.

Oefening 4 en 5:

Transcript *In een café (2)*

Ober: Weet u het al?
 Francien: Ja, ik wil graag een tosti en een thee.
 Ober: De tosti met ham en kaas?
 Francien: Ja, lekker.
 Ober: En voor u?
 Ricardo: Voor mij een broodje kroket en een glas melk.
 Ober: Een bruin broodje of een wit broodje?
 Ricardo: Een witte graag.
 Ober: Prima, komt eraan.

Oefening 6:

Bekijk met de deelnemer de menukaart. Zijn alle producten duidelijk? Stel daarna de vragen.
 Voor analfabeten: lees de menukaart voor.

Oefening 8:

Lees de volgende zinnen voor:

- *Zullen we een broodje eten?*
- *Ik heb wel trek.*
- *Ze hebben daar lekkere broodjes.*
- *Wat kan ik voor u doen?*
- *Mag ik de menukaart?*
- *Ik haal hem even.*

Oefening 9:

Lees het onderstaande gesprek twee keer voor met het accent op de juiste lettergreep. De eerste keer luisteren de deelnemers alleen. Bij de tweede keer tikken zij op het juiste moment op de tafel, d.w.z. op de lettergreep / het woord waar het accent op valt. Lees het gesprek nog een keer voor. De deelnemers tikken op het juiste moment op tafel.

Gesprek:

Ober: **Weet** u het al?
Francien: Voor **mij** een **tosti** en een **thee**.
Ober: En voor **u**?
Ricardo: Voor **mij** een broodje **kroket** en een glas **melk**.
Ober: Een **bruin** broodje of een **wit** broodje?
Ricardo: Een **witte** graag.
Ober: **Prima, komt** eraan

N.B. In één zin kan het accent op meer plaatsen liggen.

Oefening 10:

Noem een aantal dingen die je kunt eten of drinken (of wijs ze aan). Stel daarbij de vraag: is het zoet, zuur of zout? De deelnemer geeft antwoord of wijst aan.

Oefening 11:

Omschrijf een product van de menukaart. De deelnemers raden om welk product het gaat. Vb. *Het is warm. Je kunt het drinken. Het is zoet. Het is bruin. Veel mensen vinden het lekker met slagroom* → *warme chocolademelk*.

Oefening 12:

Deze taalriedel is niet beschikbaar als audio. Lees de taalriedel in ritme voor. Tik hiervoor in een vast ritme met uw hand op de tafel. Volg verder de oefening zoals beschreven bij oefening 10 uit het eerste deel van deze module (Koffie met gebak).

Oefening 20:

De deelnemer bedenkt zijn / haar eigen verhaal bij de foto. Stimuleer de deelnemer om te fantaseren over de situatie op de foto.

3. Wat zullen we eten?

Oefening 2:

Gebruik bij deze oefening folders en ander beeldmateriaal van voedingsmiddelen.

Oefening 3 en 4:

Transcript *Wat zullen we eten?* (1)

Riet: Hé Maja, wat ga je vanavond eten?
 Maja: Boerenkool met worst.
 Riet: Lekker! Dat is wel een echt(e) Hollandse maaltijd.
 Maja: Ja, dat klopt.
 Mijn kinderen vinden het heerlijk.
 Riet: En het is lekker in de winter.
 Maja: Wat ga jij eten?
 Riet: Ehm ... dat weet ik niet.
 Wij gaan bij mijn zus eten.
 Maja: Oh fijn, dan hoeft je niet te koken.
 Riet: Ik hoop dat ze kip met rijst en broccoli maakt.
 Dat kan ze heel goed.
 Maja: Oh, eet smakelijk vanavond, hè?
 Riet: Jij ook!

Oefening 5:

Gebruik bij deze oefening folders en ander beeldmateriaal van groente en fruit.

Oefening 6:

TPR met 'echte' producten. Zet een aantal producten op tafel en geef daarbij opdrachten. Doe het eerst zelf voor. Vb. *ik wijs de melk aan, ik pak de melk, ik geef de melk aan ... , zet de melk naast de bloemkool, geef de melk / bloemkool aan ... etc.*

Oefening 7, 8 en 9:

Transcript *Wat zullen we eten?* (2)

Fabian: O, wat ruikt het hier lekker!
 Mina: Ik heb tomatensoep gemaakt.
 Fabian: Mmm ... mag ik even proeven?
 Mina: Natuurlijk. Vind je het lekker?
 Fabian: Het is heerlijk! Het smaakt een beetje zoet.
 Mina: Ja, ik houd van zoete gerechten.
 Fabian: Is het je eigen recept?
 Mina: Nee, het is een recept van mijn moeder.
 Lust je een kopje soep?
 Fabian: Ja, graag!

Oefening 10:

Luister naar de audio. Volg verder de oefening zoals beschreven bij oefening 10 uit het eerste deel van deze module (Koffie met gebak).

Oefening 18:

De deelnemer bedenkt zijn / haar eigen verhaal bij de foto. Stimuleer de deelnemer om te fantaseren over de mensen op de foto.

4. Eet je gezond?

Oefening 1:

Besprek de Schijf van vijf. Ter info voor de begeleider:

Bij vak één gaat het om brood, granen, aardappelen, rijst, pasta, couscous en peulvruchten.

Bij vak twee om dranken. Bij vak drie om vet en olie. Bij vak vier om zuivel, vlees, vis, ei en vleesvervangers. Bij vak vijf gaat het om groente en fruit. Zie ook www.voedingscentrum.nl.

Oefening 2 en 3:

Transcript *Eet je gezond?*

Fred:	Waar ben je geweest?
Melvin:	Ik was bij de dokter met mijn zoon.
Fred:	Is hij ziek?
Melvin:	Nee, maar Jonas is te dik. Hij moet gezond eten.
Fred:	Dan moet hij zeker minder snoepen?
Melvin:	Ja, en meer groente en fruit eten.
Fred:	Nou, dat is niet makkelijk.
Melvin:	Nee. Eet jij gezond?
Fred:	Ja, maar ik drink te veel koffie.
Melvin:	Hoeveel koffie drink je dan per dag?
Fred:	Ehm ... ongeveer acht kopjes.
Melvin:	Tsja, dat is ook niet gezond.
Fred:	Nee.

Oefening 4:

Lees de volgende zinnen voor:

- *Ik was bij de **dokter**.*
- *Jonas is te **dik**.*
- *Hij moet gezond **eten**.*
- *Hij moet meer groente en **fruit** eten.*
- *Ik drink te **veel** koffie.*
- *Dat is niet **gezond**.*

Oefening 5:

Lees de volgende zinnen voor:

- *Waar ben je geweest?*
- *Wat zei de dokter?*
- *Hij moet gezonder eten.*
- *Dat is niet makkelijk.*
- *Eet jij gezond?*
- *Hoeveel koffie drink je per dag?*
- *Ongeveer acht kopjes per dag.*

Oefening 6:

Deze taalriedel is niet beschikbaar als audio. Lees de taalriedel in ritme voor. Tik hiervoor in een vast ritme met uw hand op de tafel. Volg verder de oefening zoals beschreven bij oefening 10 uit het eerste deel van deze module (Koffie met gebak).

Oefening 14:

Leg de Schijf van vijf op tafel. Een deelnemer vertelt wat hij / zij op een dag eet. De andere deelnemers bekijken in welk vak van de schijf de producten te vinden zijn. Praat naar aanleiding van de reacties hierover door.

Oefening 15:

Lees het verhaal voor dat hieronder staat. Laat de deelnemer het verhaal **exact** navertellen, dus niet samenvatten. Lees het verhaal eventueel nog een tweede keer voor.

Verhaal:

Mina is getrouwd. Ze heeft twee kinderen. Ze kookt elke dag. Vaak maakt ze rijst, soms aardappelen met groente. Vandaag kookt Mina niet. Mina en haar man zijn tien jaar getrouwd. Ze gaan vandaag naar eetcafé de Molen.

Oefening 16:

De deelnemer bedenkt zijn / haar eigen verhaal bij de foto. Stimuleer de deelnemer om te fantaseren over de situatie op de foto.

Suggesties voor extra materiaal / extra oefeningen:

- Foldermateriaal van verschillende supermarkten en andere winkels.
- Beeldmateriaal van voedingsmiddelen.
- Zie www.voedingscentrum.nl over gezond eten.
- Ga naar een bakker / groentewinkel / slager / supermarkt met uw deelnemer(s) en benoem de verschillende producten.
- Organiseer met uw deelnemer(s) een feestelijke ochtend / middag: boodschappen doen, lekkere dingen maken, andere mensen uitnodigen.
- Maak een speurtocht in het winkelcentrum/in de winkelstraat/in de supermarkt.
- Ga samen met uw deelnemer koffie drinken in een horecagelegenheid.
- Memory. Daar zijn verschillende varianten in mogelijk:
 - Vb. plaatje sinaasappel – woord sinaasappel, plaatje brood – woord brood.
 - Vb. plaatjes met groente en fruit, steeds de omgedraaide woorden benoemen.
- Luister met de deelnemers naar liedjes. Doel hiervan is dat deelnemers de melodie van de taal horen. Vraag aan deelnemers of ze woorden herkennen. Het is niet de bedoeling dat het liedje woord voor woord wordt verstaan en/of besproken. De liedjes, die te vinden zijn op internet¹, zijn op dit niveau meestal te moeilijk. Liedjes bij deze module:
 - 'Wat zullen we drinken' van Rapalje.
 - 'Wat gaan we eten' van Dirk Scheele.
 - 'De bakker' uit Het grote liedjesboek.
 - 'Muis in de supermarkt' uit Ja zuster, nee zuster.
- Neem de Zeg na / Taalriedel oefeningen op als daar mogelijkheden toe zijn en laat de deelnemers hun teksten terugluisteren.

1 - Veel liedjes zijn te beluisteren via Spotify (programma is gratis te downloaden via www.spotify.com.)

Colofon

Dit product is tot stand gekomen door:

Het Begint met Taal
Koningin Wilhelminalaan 8, 3527 LD Utrecht
030-2422841
info@hetbegintmettaal.nl, www.hetbegintmettaal.nl

Algemene projectleiding: Sylvia de Groot Heupner

Vrije Universiteit Amsterdam - VU-NT2
De Boelelaan 1105, 1081 HV Amsterdam
020-5986575, 06-10817548
c.w.h.vander.voort@vu.nl, www.nt2.vu.nl

Inhoudelijke projectleiding: Vita Olijhoek (VU-NT2)

Concept & advies: Carola van der Voort

Van Dale Uitgevers
Postbus 13288
3507 LG Utrecht

Correspondentieadres: redactie@vandale.nl
www.vandale.nl / www.vandale.be

Auteurs: Martijn Baalman, Vita Olijhoek en
Carola van der Voort

Ontworpen door: Beeldenfabriek, Rotterdam

Fotografie:

Lucy Coenen, Marloes de Haan en Vita Olijhoek, Den Haag,
070-3838849, Lucycoenen@planet.nl

Audiobestanden: de bij deze module horende
audiobestanden zijn te beluisteren en/of te downloaden op
www.vandale.nl/spreektaal.

Beeldmateriaal: al het beeldmateriaal is met zorg
geselecteerd. Mocht u desondanks menen dat wij uw
rechten niet goed gerespecteerd hebben, neemt u dan
contact op met Het Begint met Taal.

Meer informatie? Neem contact op met Het Begint met Taal
via 030-2422841 of info@hetbegintmettaal.nl.

SpreekTaal 1 is ontwikkeld door Het Begint met Taal en de Vrije Universiteit Amsterdam en mogelijk gemaakt dankzij financiële ondersteuning van het Oranje Fonds, het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

SpreekTaal – hét materiaal voor taalcoaching

SpreekTaal is de meest gebruikte methode voor taalcoaching aan anderstaligen. Het materiaal is uitgebreid getest in de praktijk en speciaal ontwikkeld voor taalvrijwilligers die anderstaligen ondersteunen met het beter leren spreken van de Nederlandse taal.

- geschikt voor zowel een-op-een taalcoaching als kleine groepen
- eenvoudig in gebruik (geen leservaring vereist)
- goede aansluiting op de dagelijkse praktijk
- laagdrempelig, leuk en leerzaam

De methode bestaat uit twee series: **SpreekTaal 1** (niveau 0 tot A1+) en **SpreekTaal 2** (niveau A1 tot A2). Beide series bestaan uit vijftien praktische modules over dagelijkse onderwerpen, zoals Eten & Drinken, Wonen en Gezondheid. Elke afzonderlijke module bevat verschillende audio-opnames en biedt materiaal voor ongeveer 5 uur taalcoaching.

De audiobestanden die bij deze module horen, zijn te beluisteren en/of te downloaden via: www.vandale.nl/spreektaal.

SpreekTaal 1 - module 1 t/m 15

1 Praten over jezelf	6 Kleding & uiterlijk	11 Gezondheid
2 Familie & vrienden	7 Leren	12 Werk
3 Eten & drinken	8 Kopen	13 Dag & tijd
4 Wonen	9 Reizen	14 Bellen
5 Vrije tijd	10 Het weer	15 Geld

Het Begint met Taal versterkt taalvrijwilligersorganisaties op ruim 250 locaties in verschillende fases bij het slim organiseren van taalcoaching aan anderstaligen. Op deze locaties oefenen wekelijks 15.000 taalvrijwilligers met 28.000 anderstaligen de Nederlandse taal. Nieuwe initiatieven kunnen op die manier gelijk aan de slag, ervaren organisaties kunnen groeien en methodes die lokaal goed werken rollen wij landelijk uit. Zo leren we van elkaar en wordt taalcoaching nóg effectiever. Zie voor meer informatie: www.hetbegintmettaal.nl

© 2018 Het Begint met Taal
© 2018 Van Dale Uitgevers

Alle rechten voorbehouden.

